

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK

Uredništvo in upravnništvo v Trstu: ulica S. Francesco d'Assisi 20 — v Ljubljani: Poljanska cesta 7.

Pesamezna številka 4 vinarje.
Naročnina v Trstu-Ljubljani mesečno K 1.20; po pošti mesečno K 1.50; četrletno K 4.50; polletno K 9.—; celoletno K 18.—; za inozemstvo celoletno K 28.—.
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi: 3 vinarje i mm. visokosti šestrostolpne vrste. — Za odgovor je priložiti znamko.

Da ne bo pomot.

Umljivo je, da sem bil v prvem hipu, ko je „Učit. tiskarna“ ustavila tisk „Jutra“ do skrajnosti razburjen in da sem pozabil naglasiti marsikaj, kar bi naglasiti moral, da ne bi bilo nobenih pomot, ki se v takih slučajih kaj rade pojavljajo.

Moral bi bil v prvi vrsti izjaviti tudi javno ono, kar se je sicer takointako zgodilo in kar ni bila v Ljubljani nobena tajnost in kar je bilo znano tudi vsem onim Tržačanom, s katerimi sem o tem govoril: da namreč tržaško „Jutro“ nima nobenih gospodarskih zvez s starim, ljubljanskim „Jutrom“, ki je 31. decembra preteklega leta prenehalo izhajati, ker je tako hotela „Učit. tiskarna“, da bi se iznabila nevarne konkurence svoji, oziroma Dimnik-Ribnikarjevi „Megli“, kakor v Ljubljani splošno imenujejo „Dan“.

Potrebno je naglasiti, da je tržaško „Jutro“ od bivšega ljubljanskega „Jutra“ v gospodarskem oziru popolnoma nov list, katerega uprava ne sprejme niti vinarja na račun starega ljubljanskega „Jutra“, v gospodarskem oziru je tržaško „Jutro“ začetek za sebe, brez vsakega ozira na preteklost, t. j. na ono „Jutro“, ki je prenehalo izhajati v Ljubljani 31. decembra 1911. Tržaško „Jutro“ veže s starim, ljubljanskim „Jutrom“ samo politična smer in uredniško osebje, ki se je pridružilo lastniku tržaškega „Jutra“ — kar pa ni podpisani — samo zato, ker se mu je studilo početje „Učit. tiskarne“ oz. živinozdravnika Ribnikarja in ker sem prevzel jaz glavno uredništvo tržaškega „Jutra“, so vstopili v njegovo uredništvo tudi vsi gg. uredniki prejšnjega ljubljanskega „Jutra“, četudi so se jim ponujale službe pri „Danu“, ker so videli v moji osebi garancijo, da obdrži smer bivšega ljubljanskega „Jutra“ tudi tržaško „Jutro“, pri „Dnevu“ pa te garancije niso videli, ker je bilo očitno, da zasledujeta Jaka Dimnik in Adolf Ribnikar neke posebne strankarske ali klikaške cilje, katerim uredniki bivšega ljubljanskega „Jutra“, kot značajni ljudje, nikakor niso hoteli služiti. To moram izjaviti, ker nočem, da bi živelo občinstvo v zmoti, ker je potrebno, da zavlada na vse strani jasnost. Vse to niso neznatni dogodki v našem javnem življenju in zato smatram za svojo dolžnost pojasniti javnosti vsako malenkost, ki se namša na to važno spremembo.

Seveda na stvari to nič ne menja, ker na občinstvo je popolnoma vseeno kdo je lastnik kakega lista in ali je list star ali mlad, ker glavna reč pri tem je smer lista, uredniki, in vse to je ostalo popolnoma nepromenjeno, celo zboljšale so se v tem oziru razmere prav močno, ker je neodvisnost tržaškega „Jutra“ popolna — lastnik daje v tem oziru meni in mojim redakcijskim tovarišem popolnoma proste roke — med tem, ko sem bil kot lastnik bivšega ljubljanskega „Jutra“ tako odvisen od volje raznih funkcionarjev „Učit. tiskarne“, da sem moral večkrat računati n. pr. s tem, da tem funkcionarjem ne bo prav, ako bi bilo „Jutro“ malo bolj — slobodomiselno.

Občinstvo gre navadno za uredniki, kar je tudi popolnoma umljivo in edino pravilno. V uredništvu „Dneva“ ne sedi niti eden od urednikov bivšega ljubljanskega „Jutra“, ker so vsi z zaničevanjem odklonili sodelovanje pri listu s tako tendenco in tako predzgodovino, kot jo ima organ Jake Dimnika in Adolfa Ribnikarja.

S tem je pravzaprav vse povedano, to je najhujša obsodba „Dnevu“.

Milan Plut.

Iz slovenskih krajev.

Iz Nadgorice nam poročajo:

Drago „Jutro“! Voščimo ti veselo novo leto in prosimo, da nam odstopiš predalček za naš prvi dopis. Dosedaj še nismo vedeli, kaj se pravi dopisovati v časopise. V našo zakonito vas ni prišel doslej nihče drugi nego kak voznik ali kak uradni sluga. Zdaj pa nam tudi Miklavž prinaša v „Lažljubu“ lepe stvari. Ta Miklavž pa je prišel k nam brez parkljev, ker je sam zadosti velik parkelj. Ko je prišel k nam, je rekel: „Jaz sem vaš hlapec“, in mi smo bili s tem močno zadovoljni. Toda ne dolgo; samo do prvega izpraševanja. Drugi župniki so povabili k izpraševanju posamezne vasi, po eno ali dve. Ta pa je povabil vse vasi na enkrat; seveda ni bilo v župnišču zadosti prostora. To priliko je Miklavž porabil in in je dejal: „Zdaj vidite, da je farovž premajhen.“ Pozneje se je izrazil, da ne bo v tej jami prebival, ker leži župnišče par metrov nižje nego cerkev. — Enkrat nas je povabil v cerkev in nam prebiral razne knjižice in tudi ono znano rdečo škofovo brošuro. Ko smo se naveličali poslušati njegove čenče in ker je bilo tudi mraz, smo začeli odhajati drug za drugim, in župnik je izprevidel, da nas ne bo užugal ne z mrazom, ne s čenčami ne škofovo brošuro. — Zdaj pa še poslušajte, kaj se nam obeta:

Strune bomo v roke vzeli,
eno pesem jim zapeli,
da bodo, upam, vsi veseli:
„Par kostrunov sklical bom,
zidali bomo društveni dom,
zidali bomo farovž beli,
da v njem se bomo dobro greti.
Davk jim bomo naložili,
demokratje ne bodo več upili,
„Jutra“ nič več kupovali,
ne več „Zarje“ dobivali.
Kaj pravim vam kostrunčki moji,
povem vam po modrosti svoji:
Vi mene morate podpirat,
da morem bolj ljudi odirat.
Da prej pa stal bo Čukov dom,
še sveti žegen dal vam bom.“

In meni nič tebi nič so sklenili župnik in njegovi backi, da sezidajo društveni dom, ali kakor pravimo „Port Artur“. Kdo ga bo plačal? ali župnik? Mogoče, saj pravi vedno, da mu ni nič za denar; zato pa tudi računa za peto mašo „samo“ 7 K, dočim so prejšnji župniki zahtevali po 4 K. Res velikanška nesebičnost. Gospod župnik, pevemo vam, če hočete imeti društveni dom in nov farovž, plačajte sami, kajti mi ne bomo ničesar dali! — Prihodnjič pa še kaj drugega.

Daničarji ali Dninarji?

Piše filolog Verus.

Z ustanovitvijo dnevnika Dan, ki so ga ustanovitelji prav primerno krstili s tem imenom, ker je mogel nastati šele, ko so iz Učit. tiskarne pregnali Jutro, je postalo zelo aktualno tudi vprašanje, kako naj se imenujejo tisti možje, ki stoje okoli tega lista in za njim. — Gosp. Bavbar jih je v svoji himni, ki jo je na čast tem možem zložil, krstil za Daničarje. Žal, da ni prav nič vprašal prej za svet nas filologov. Sicer bi take popolnoma zgrešene tvorbe nikoli skovali ne bil mogel. Bavbarova tvorba Daničar kaže, da se mož ni doslej prav nič pečal s filologijo in da o nji nima niti pojma. Daničar mora priti edino-le iz Danice, in izkušnja

nas uči, da se Daničarji v resnici imenujejo člani t. zv. slovenskega katoliškega dijaškega društva Danica na Dunaju. Če pa pride iz Danice Daničar, ne more priti tudi iz Dneva. To že — neglede na naša lepa jezikovna pravila — zaradi tega ne, da se onemogoči vsaka zamenjava. Kajti lahko se zgodi, da bodo Daničarji iz Danice lepega dne protestirali, da jim gospodje od Dneva okupirajo njih lepo ime. Konflikt bi bil seveda neizogiben in bi lahko imel dalekosežne posledice. V interesu poštene stvari je treba take konflikte in zamenjave odklanjati. Prav kakor bi kdo hotel izdajati nov list na Slovenskem, pa bi ga nazval novo Jutro, mlado Jutro, zlato Jutro, belo Jutro, pravo Jutro itd., kar je seveda pri nas Slovencih, ki smo skoz in skoz pošten narod, popolnoma in že vnaprej izključeno. To sem rekel samo zaradi primere.

Zdaj pa jezikoslovno plat vprašanja. — Beseda Dan ima v drugem padežu Dneva. Vzemimo prva dva soglasnika, namreč dn, obesimo primerno končnico, ki je v tem slučaju -nar, vtaknimo med deblo dn- in končnico -nar primeren samoglasnik, t. j. i, in dobimo Dninar, kot edino primeren izraz za moža, ki ima opraviti z Dnevom.

Beseda Dninar Slovincem nikdar ni tuja, znana je splošno povsod in pomenja človeka, ki dela za dnevno plačo in ga gospodar lahko vsak dan odpusti iz službe, kratkomalo, ki je, kakor se pravi „od danes do jutri“. Tudi v tem oziru je za moža iz Dneva ime Dninar zelo primerno.

Konec koncev: naj obračamo stvar karkoli, naj jo premotrivamo iz katerogakoli stališča, edino pravilno ime za moža iz Dneva je Dninar. Iz jezikoslovnega in iz stvarnega ozira — iz tega predvsem. Upam, da se bo tudi sicer zelo trdovratni pospod Bavbar prilagodil mojemu naziranju.

DNEVNE VESTI.

Nečuvno nesramni so „Dninarji“ iz „Učit. tiskarne“. Ker niso mogli ubiti lista s tem, da so ga prenehali tiskati in začeli takoj na to izdajati svoj „Dan“, so začeli lagati in obrekovati. Ribnikar sedaj razširja po Ljubljani laž, da je postalo „Jutro“ — „klerikalno“. Takim nizkotnežem samo naš — fuji.

O vagabundih govori ona banda, ki se že zbrala okoli organa Jake Dimnika in mestnega tržnega nadzornika Ribnikarja. Možakarja bi bolje storila, da molčita.

Dve tožbi so že vložili gg. iz „Učit. tiskarne“ proti našemu odgovoru uredniku — radi žaljenja časti. O, le naj tožijo, se bo vsaj kaj zvedelo pred porotnim sodiščem in gg. se bodo še kesali, da so nastopili to pot proti našemu odgovornemu uredniku.

„Dan“ v Ljubljani. „Učit. tiskarna“ tiska svojo „Meglo“ v velikem številu izvodov, ki jih ponujajo zastoj posebni raznašalci vsakemu, kdor le hoče citati tak list. Teh je pa več kot premalo in na novega leta dan je vrgel neki raznašalec z frančiškanskega mostu v Ljubljano kakih sto izvodov „Megle“ rekoč: „Kaj hočem raznašati ta list, ko ga pa nihče ne mara.“

Čemu to? Iz Kranja se nam poroča: Kakor znano, priredi Sokol v Kranju predpustno veselico, pri kateri bo svirala vojaška godba iz Gorice. Čemu neki to? Saj imamo v Kranju dobro izvežbano godbo Gasilnega društva, ki zadostuje za vsako, tudi večjo veselico. Za Sokola pa bi ne zadostovala? Ali pa ima morda Sokol v Kranju toliko de-

marja, da si lahko privoščijo drago vojaško godbo iz Gorice?

Sodnik dr. Hinkovića umrl. Iz Zagreba poročajo, da je v sredo, dne 3. t. m. umrl predsednik zagrebskega sodnega dvora Ivan Šibenik. Šibenik je vodil obravnavo v znamenitem procesu proti bivšemu saborskemu poslanecu dr. Hinkoviću ter ga obsodil na šest mesev ječe. Tekom obravnave se je nečisto izrazil o nekem hrvaškem stotniku, ki ga je potem hotel pozvati na dvoboj, a se je Šibenik pred njegovimi zastopniki skril. Bil je pokoren sluga bana Tomašića.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal g. Hinko Kobi 4 K, nabrane na godovanju Marenkovega Štefana v Nomenju v Bohinju; darovali so po 1 K: vrli Sokol g. Franjo Stopar, Štefan Marenk, Ivana Marenkova in Hinko Kobi. Pri božičnici C. M. podružnice v Devinu je nabral učenec Jos, Marvic 12 K. Solski svetnik g. A. Bartel je poslal Družbi novoletni dar 10 K. Od novoletnih voščil se je odkupil s 30 K Družbi v korist g. Ludovika Borovnika, puškar v Borovljah; zavedni Slovenci si bodo njegov naslov zabeležili. V restavraciji Deisinger v Škofjiloki se je nabralo za družbo 7 K 10 v, ko je Pavle svoje „kunšti“ prodajal. Hvala lepa! Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal g. Andrej Oset za kupone tolstovrške kisle vode, katere mu je poslala celjska C. M. podružnica, ki jih je prejela od g. trgovca Ravnikarja 11 kron, za drugih 20 kuponov je poslal 4 K. G. Ivan Perdan, veletržec in zalagatelj užigalic v korist naši Družbi, jej je izročil zopet lepo vsoto 1860 K. Priznati se mora g. Perdanu hvaležno njegovo veliko skrb za dobro blago in za po moči točno postrežbo. Zahvalo pa moramo izreči slovenskemu rodoljubju, ki uporablja družbino blago v toliki meri, da moremo priobčevati prejemke tako visokih vsot. Odločno naprej!

Južne dežele proti gališkim kanalom. Zadnji teden starega leta so v bližini Krakova pod običajnimi slavnostmi — navzoče so bile razne ekselence — napravili prvi mah s krampom. Polagali so temelj bodočemu velikemu kanalu, ki bo vezal Dunaj z zane-marjeno Galicijo. Ko se ti bolj spekulativno, kakor pa tehnično utemeljeni načrti bližajo uresničenju, se po južnih deželah čim dalje močnejše čujejo energični glasovi „Ne!“ — Zagovorniki galiških vodnih cest, pred vsem pa zastopniki severnih dežel v državnem zboru povdarjajo s posebnim povdarkom, da so bile dežele na severu glede melioracij doslej popolnoma zanemarjene in da so ti kanali nekaka kompenzacija za železnice, ki jih je država zgradila zadnja leta na jugu v planinskih deželah. To stališče je pa popolnoma napačno. Statistični podatki zadnjih desetih let glede podpor v svrhu regulacij rek in potokov govore drugače. V te

namene je država tekom let 1901-1910 izdala 266 5 milijonov kron. Na severna dežela odpade: Češko 87.7 milijonov, Galicijo 74.7 milijonov, nasprotno za južne: Kranjsko 3.4 milijonov, Koroško 4.9 milijonov, Štajersko 4.1 milijonov. To se pravi. Češko in Galicijo ste dobili za urejevanje rek že 128.5 milijonov, dočim so dobile zadnje dežele le borih 17.4 milijonov kron.

Našim cenjenim naročnikom in dopisnikom javljamo, da pošiljajo naročnino lahko naravnost na glavno upravo „Jutra“ v Trstu (Via S. Francesco d' Assisi 20), ali pa na upravništvo v Ljubljani. Dopisi naj se pošiljajo naravnost glavnemu uredništvu v Trstu (Via S. Francesco d' Assisi 20.), lahko se pa pošljejo tudi našemu uredništvu v Ljubljani, kamor naj se obrača posebno ljubljansko občinstvo. V Ljubljani se nahaja uredništvo in upravništvo „Jutra“ na Poljanski cesti št. 7., I. nadstropje in ne več v „Učiteljski tiskarni“.

Pomlad po zimi. Iz Cerovca na Dolenjskem nam je poslala gospodična Minka Kumpova šopek cvetelih trobentic in marjetic in — da je prijetno združeno s koristnim par nenavadno krasnih jabolk. Cvetee trobentice in marjetice v tem času pričajo o nenavadno mili zimi, krasna jabolka pa o umni sadleriji. Za pošiljatev se gospodični lepo zahvaljujemo.

Zgubila se je Helena Jelen, stara 20 let. Dne 2. januarja t. l. je šla od doma in se ni več vrnila. Kdor bi kaj zvedel o njej naj blagovoli sporočiti v ljudski kavarni via Solitario 16.

Prostovoljno gasilno društvo v Podbrdu na Primorskem priredi svojo prvo veselico na dan sv. Treh kraljev ob 1/2 8. uri zvečer v restavraciji „Štravs“ pri postaji. Na sporedu je igra, šaljiv prizor, šaljivo srečkanje; po sporedu ples, pri katerem deluje šaljiva pošta. Cene sedežem 80 vin., stojišča 40 vin.; vstopnina k plesu 1.20 K; uniformirani gasilci plačajo polovico. Dame so proste vstopnine k plesu. K obilni udeležbi vabi Odbor.

Deželno gledališče v Ljubljani.

F. S. Finžgar: Naša kri.

Igrokaz v štirih dejanjih. — Režiser A. Verovšek. — Premijera v torek, dne 2. januarja 1912.

Finžgar pripoveduje v tem svojem delu mnogo o „naši krvi“, ki baje ne trpi tujca, maira Borštnik kliče na koncu igre patetično: „naša kri ni igrača“. — Ali je pa to tudi v resnici skazal? Ne! Kajti tega pokazati ni mogel, ker ni res. Prav nasprotno je res; vsakemu tujcu je bil dozdaj naš človek voljan sluga. Finžgar je le pokazal, kako se je naš narod, hlapec upiral novemu gospodarju, Francozu zato — ker je bil starega gospo-

»Mojem bratu Henriku! Njemu, ki me je zastrupil! ... Ali zdaj razumete, zakaj je izpustil Henrik svojo priležnico iz Temp-la!«

»Izpustil jo je« je zajecjal Nostradamus. »Da. Naravno je. Bo že tako. Kajpada, hotel je imeti priležnico in otroka pri sebi. S turobno mirnostjo je zmajal z glavo. Franc, ki je drgetal še zmerom v tistem brezumnem smehu, je nadaljeval:

»Ali zdaj razumete, moj zločin? Ali razumete, zakaj sem ji sledil, ko je šla iz Temp-la? In zakaj sem jo ubil v tistem trenotku, ko sem videl, da je namenjena k mojemu bratu.«

Nostradamus se je sklonil k njemu. »Pa, otrok? Ali ste ubili tudi njega?«

»Otroka? ...«

»Sina Marijinega! Sina vašega brata Henrika!«

»Ne, ne! Otroka nisem ubil! Izročili so ga ...«

Komu? Komu? Spomnite se. Hočem, da se spomnite!

»Spominjam se ... možu, ki je odnesel otroka, je ime Brabant-le-Brabancon.

Strašne misli so vrele v Nostradamovem srcu.

»Moči peklenške! Moči nebeške! Zatorej se je pretrgala vez med njo in menoj! Vdala

darja že navajen. Če bi bil Finžgar s te idejo, da smo bili in smo še „tuji slugi“ obsvetil dobo francoskega gospodstva na Slovenskem, čast mu! To pa izgleda hoté ali nehoté, vedé ali nevedé, kakor himna hlapčevstvu, črtomirstvu. Kakor pravi Župančič:

„Tu lezi na tla in grizi zemljo,

Otruj ves dom s svojo robsko krvjo!“

Brez lastne volje smo zamenjavali tujčev jarem, brez samoodločitve smo prišli pod Francoza, prav tako pa spet nazaj pod Avstrijo; z dejanjem v igri torej ni bilo sploh mogoče dokazati onega stavka, da naša kri ne trpi tujca, zato je v drami temveč dolgih pridig o naši krvi in moči našega naroda; največ filozofira zaljubljeni francoski častnik Rénard; skrajno neokusno se pogovarjata mati in hči o tem, da bi trebalo „izboljšati naše pleme“ z mešanjem s tujci, ker bi se spojila naša krepkost s tujo — prekanjenostjo. Prekanjen je naš človek prav dovolj! Tudi kmečki maira na koncu prav po patersko pridiguje. S ponesrečeno idejo pade seveda vsa drama. Pa tudi, če se na to ne oziramo, moramo reči, da je čisto tehnično igra čim bližje koncu, tem slabejša in medlejša, edino prvo dejanje, dispozicija, napravi še ugoden vtisk, pa še to je preveč zavlečeno. Edino, kar moremo pohvaliti, je lepa, krepka, res ljudska govorica. Igralo se je v celoti dobro. G. Verovšek, v maski in igranju dvoreznega maira prav dober. G. Nučič je bil eleganten častnik, pisatelj mu je vlogo zelo otežkočil; napravil je iz nje, kar je mogel. Tudi v izvršitvi drugih vlog, ki so še brezizraznejše, lahko rečemo isto: trudili so se pač vsi, gđc. Wintrova, g. Danilo (prav dober!), g. Skrbinšek, g. Molek, g. Križaj i. dr.

Gledališče je bilo skoro razprodano; prišlo so ljudje, ki jih drugače ni nikoli no-tri; strankarstvo pa pri umetnosti ni na mestu.

Usoda Karagjorgjevičev.

Danes zvečer ob 10. uri prepeljejo zemeljske ostanke srbskega kneza Aleksandra Karagjorgjeviča z dunajskega osrednjega pokopališča v Topolo, kjer jih polože v monumentalno grobnico, ki jo je dal napraviti srbski kralj Peter. Dunaj je imel zadnje dni zopet senzacijo svoje vrste; a rodbini Karagjorgjevičev sovražni elementi so skušali zopet oneznažiti in oblatiti ime te rodbine ter ji pritisniti pečat sramote. Zanimivo je zgodovinsko dejstvo, da že eden Karagjorgjevičev — pravi boritelj za osvobojenje Srbije izpod turškega jarma — tudi v Topoli leži pokopan — brez glave. Črni Jurij ali Karagjorgje je pokopan brez lobanje. Jurij je padel kot žrtev sovražnih razmer med

se je! ... Njen sin ... sin Henrikov ... oh, ali je to mogoče? Ali je to resnica? ... Oh, da bi mogel pasti na mestu in poginuti! Marija je povila sina! ... Zbogom, mladost, ljubezen, zaupanje! Zbogom vse, kar dela življenje tako lepo! Zdaj se mi odpira sedmi krog pekla, z ognjenimi vrati, na katerih je pisano s krvjo in solzami: so-vraži! ...

»Pomagajte!« je zarjul Franc. Umiram! ... Pijačo! Naglo! h, naglo! ...

Nostradamus je zaškripal z zobmi. Sklonil se je dauphinu ves plameneč, kakor angel maščevanja.

Pokazal je stekleničico umirajočemu, ki je izkušal iztegniti roko ...

»Protist up!« je kriknil Nostradamus. »Evo ga! Treba mi je samo vlti par kapljic te tekočine v tvoja usta, pa si oteš!

»Da! Oh, da!« je hropel Franc v brezumnih radosti.

»Otet! Ali razumeš, kaj to pomeni? Živel boš! Kralj še postaneš! Kralj francoski! Kralj v najlepšem kraljevstvu sveta! Vsa slava, vsa moč, vsi užitki so združeni v tej drobni stekleničici!«

»Dajte! Hitro, hitro!« je prosil dauphin. —

LISTEK.

Nostradamus.

Sesto poglavje.

Pot k Skrivnosti.

»Kdo ste?« je zahropel. »Vedeti hočem! Zakaj plakate? Zakaj vas tako pretresa ta zgodba mojega zločina?«

»Pravite«, je vprašal Nostradamus namesto odgovora, »da je povila otroka?«

»Da. Tako sem dejal.«

»Marija je povila otroka?«

»Da. V temnici. Sin je bil.«

»Povila je sina,« je ponovil Nostradamus mašinalno, s tako žalostnim glasom, da je celo dauphin vztrepetal od sočutja. A zdajci je popadla Franca nekakšna besnost. Zagrohotal se je zlovešče in zaškrtal:

»Sina mojega brata Henrika! ...«

Nostradamu se je izvilo hropenje, podobno poslednjemu vzdihu zaklane živali. A Franc je ponovil:

»Sina mojega brata! ... Meni se je upirala, njemu pa se je vdala!«

»Se je vdala!« je zamrmral Nostradamus s slabotnim glasom.

svojo rodbino in ono Obrenovičev, katerih potomec — kakor znano — je bil prejšnji po zarotnikih umorjeni srbski kralj Aleksander. Leta 1816. se je Črni Jurij vrnil iz Rusije v Srbijo, da bi nadaljeval osvobodilno vojno proti Turkom. Na svojem četovanju je prišel tudi v Smederevo k svojemu nekdanjemu tovarišu knezu Vukiću. Ta pa ga je na skrivnem izdal nasprotniku Milošu Obrenoviču, ki mu je dal sporočiti, da naj takoj pošlje njemu ali glavo Črnega Jurija ali pa svojo. V spanju je potem Vukić umoril Jurija, mu odsekal glavo, ter jo poslal Milošu Obrenoviču. Ta jo je pa poslal turškemu paši, ki je stoloval v Belgradu. Paša jo je po nekem Arabcu odposlal sultanu v Carigrad, kjer so jo obesili na kol in jo postavili na ogled pred mestna vrata. Neke temne noči so jo pa skrivaj ukradli carigradski kristjani in jo zagrebli na nepoznanem mestu.

Med kazenskimi paragrafi.

Radi tatvine

Josip Suman, star 36, in Karol Štoka, star 22 let, prvi pomorščak, a drugi delavec oba iz Škedenja pri Trstu sta se včeraj predvoludne morala zagovarjati radi zločinu tatvine. Prve dni meseca novembra sta ukradla 10 lesenih mostov, kakoršni se rabijo pri nakrcavanju parnikov, ki so last ladejedelnice v sv. Roku pri Miljah in so bili vredni K 86.51, in koncem meseca novembra m. l. zopet 10 enakih mostov na škodo gospoda Evarda Levi pod Škedenjem. Ti poslednji mostovi so bili vredni K 35. Obtoženca sta priznala svojo krivdo, posebno glede druge tatvine, dočim sta trdila, da sta prvih 10 mostov dobila na visokem morju, ker jih je vrgel preč neki odhajajoči parnik. Bilo je zaslišanih 7 prič, ki so vse potrdile obtožbo. Obtoženec Suman, katerega je branil dr. Pompej Robba, je bil obsojen na 7 mesecev, a obtoženec Štoka, katerega je zagovarjal odv. dr. Pick na 2 meseca težke ječe primerno poostrene s postji.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 4. jan. Ban dr. Tomašič je poročal grofu Khuen Hedervaryju o položaju na Hrvaškem. Merodajni politični krogi so mnenja, da izpolnjuje ministrski predsednik Khuen Hedervary od cesarja zopetni razpust sabora, ter imenovanje kraljevskega komisarja.

Zagreb 4. jan. V krogih koalicije se že resno pripravljajo na nove volitve, ker v slučaju, da postavi sabor bana pod obtožbo, bodo takoj nove volitve.

Dunaj 4. jan. Delegacije se najbrže sestanejo koncem januarja, ter bodo delovale istočasno z deželnimi zbori.

Solnograd 4. jan. O izgubljenem zrakovu še sedaj ni duha ne sluha. Na rešilno delo je šlo tudi vojaštvo. Dosedaj ni nikakega rezultata.

Rim 4. jan. Po vsem ozemlju koder je bila preteklo vspomlad vstaja, se zadnje čase opaža veliko vojno gibanje med bivšimi vstasi. Bivši vodje Malisorov in drugih rodov so imeli v bližini Skoplja sestanek ter določili baje že dan za splošno vstajo. Od vlade zahtevajo 100.000 odškodnine za od vojaštva vpljeno živino, živila in požgane domove česar pa vlada ne more priznati. En rod, ki se je že spuntal, je oproščen vseh davkov, kot so to puntarji zahtevali.

Berlin 4. jan. O sokrivcih ubeglega francoskega vohuna stotnika Luxa še ni mogoče dognati nič gotovega. V vojaških krogih so vsled pobega silno potrjeni, ker ima stotnik Lux baje jako intimne zveze v nemških vojaških krogih, katere hoče izkoristiti. Nemško časopisje divja proti Franciji.

Obsojen vohun.

Krakovo, 4. januarja. Bivši ruski železniški uradnik Langner je bil danes obsojen

na 1 leto težke ječe zaradi vohunstva v korist Rusiji. Pri zadevni hišni preiskavi so našli pri njem načrte utrdbe mesta Krakova in Przemysla.

Turčija in Črna gora.

Berlin, 4. januarja. Tu sem poročajo iz Skadra, da so Črnogorci napadli pri Mokri nekaj mož broječo obsadno posadko. Napad se Črnogorcem ni popolnoma posrečil. Gozdove med Mokro in Ranzdolom so napadalcem zažgali.

Italijansko-turška vojna.

Tripolis, 4. jan. V mestu in okolici je kolera docela iztrebljena. Povsod vlada vzoren red.

London, 4. jan. V Egiptu skušajo s najstrožjimi sredstvi prevpešiti turški kontraband, namenjen v Tripolis.

Solun, 4. jan. V mladoturških krogih so prepričani, da bo mir sklenjen v najkrajšem času. Z ozirom na vznemirljive vesti iz vseh koncev države, je vlada prisiljena misliti samo še na to, da se mir sklene kolikor mogoče častno.

Tripolis, 4. januarja. (Oficijelno) V Tripolisu, Ain-Zari, Homsu in drugod nobenih novic. Patruje, ki so bile poslone da islede sovražnika, niso dobile niti s'edu o njem. Kakih 40 tatov se je potegnulo v okolico Gargaresch.

Bengasi, 4. januarja. (Oficijelno) Glasom poročil od naših vohunov, uhaja vedno več Arabcev, vzlic temu da je vrhovni turški po veljnik obljubil pojačenje posadke.

Razne vesti.

* **Njeguš pride v kopersko kaznilnico.** Že včeraj smo poročali, da je dunajsko višje deželno sodišče potrdilo obsodbo proti Njegušu. Dodatno poročajo z Dunaja, da je Njeguš vložil pri istem sodišču prošnjo, da bi presedel svojo kazen v koperski kaznilnici. O tem bo sodišče sklepalo prihodnje dni.

* **Pes dedič.** Dobe se na svetu dame, ki goje posebno ljubezen do pasjega plemena. V Parizu n. pr. so posebna pasja pokopališča, kjer pariške dame tudi postavljajo svojim ljubljencem krasne spomenike, na katerih se blišče zlati napisi „Mojemu muflju“, „Mojemu puflju“ itd. Vendar ni še svet do slej čul, da bi pes postal tudi dedič lepega, ogromnega premoženja. Te dni je v Budimpešti umrla stara dama, vdova Kaho, ki je zapustila svojemu pasjemu prijatelju 25.000 K. V oporoki ga je imenovala za glavnega dediča.

* **Bacil škrlatice odkrit.** Kot je znano, dosedaj niso mogli konstatirati bacilov ki povzročajo to epidemično otroško bolezen. Kanadski bakterijolog, dr. Vipond pa poroča zdravniškemu združenju v Londonu, da se mu je posrečilo, po dolgih eksperimentacijah dognati škrlatični bacil, česar bodo skrbne mamice seveda silno vesele, saj se nobene epidemije tako ne boje, kot te, ki žuga njihovim malim ljubljencem. Preteklo spomlad se mu je namreč posrečilo, od nekega dečka, starega štiri leta, dobiti po smrti, ki jo je povzročila škrlatica material, v katerem so se lepo razvili bacili škrlatke, katere je ubrizgnil petim opicam in mnogim domačim zajcem, ki so vsi zboleli za znaki škrlatke. Najbolj značilno je to, da so dobili tudi one psane maroge in mozolčke, ki so znak one bolezni. V zdravniških krogih so prepričani, da se dr. Vipond posreči iznajti sredstvo zoper to bolezen.

* **Stanovanjska beda na Dunaju.** Skoro vedno začetkom vsakega meseca se dogajajo na Dunaju slučajji takimenovanega deložiranja. Uboge delavske družine ne morejo vsled raznih okoliščin plačati stanarine v postavnem roku; hišni lastnik pa jih takoj postavi s pomočjo uradnih oseb na golo cesto. Kričeč slučaj te stanovanjske bede pa se je dogodil na silvestrovo noč. Dočim so veseli Dunajčani pred Štefanovim stolpom se prepirali, željno pričakujoči novega leta, je uboga 50-letna dninarica Ana Jakubik blodila

celo noč po dunajskih predmestnih ulicah dokler se ni onemogla zgrudila na polju pri neki vojašnici, kjer jo je našla vojaška patrulja.

* **O kruhu** so bili še pred nedavnim časom učenjaki mnenja, da se bo dalo peči ga na nov način, iz moke pridobivane iz cele vsebine žita, torej ne več iz raznih vrst moke, kot je bilo to dosedaj v navadi, nego iz ene same vrste moke, ki pa vsebuje vse redilne in odvajalne snovi kar jih ima do tično žito. Sedaj se je pa ta misel začela opuštati, ker trdijo na podlagi skušenj, da človek dokler je še mlad, otrok, ne potrebuje istih snovi, da mu je torej potreben drugačen kruh kot pa doraščajočim ali pa staršim ljudem. Vendar pa še to vprašanje ni dognano. Ker je kruh najvažnejše hranivo, se bomo, ko bodo rezultati teh studijev dokončani, še pečali s tem vprašanjem.

* **Reformirani brevir.** Nad en milijon zgube bo imelo založništvo Desclée, veliko knjigotirsko podjetje v Parizu, zaradi reforme brevirja, ki jo je upeljal papež Šarto (Pij X.) Desclée se je še pravočasno obrnil v Rim po informacije glede toliko napovedovane reforme, a je dobil odgovor, da se nič ne spremeni. Nato je založil velikansko naklado, vsled česar bo navstala ona velika zguba. Starega brevirja namreč ne bo mogel več razprodati, nov se bo pa tiskal v vatikanski tiskarni, ker je tako rekel Šarto. Zato, da je zalagal in razpečaval v tolikem številu brevir, je plačeval Desclée vsako leto 30.000 fr. za Petrov novič Vatikan mu pa vseeno ni prizanesel, ker mora pri svojih verskih reformacijah tudi kaj zaslužiti. Seveda, kupčija je kupčija si mislijo gg. v Vatikanu.

* **Zmanjšanje števila porodov v Nemčiji.** Ne samo na Francoskem, nego tudi v Nemčiji se število porodov vedno manjša. Četudi narašča tam število prebivalstva, se opaža vendar počasno nazadovanje porodov, nevarnost, katero skuša Francija že toliko let odvrniti. L. 1870 je bilo v Nemčiji na 1000 prebivalcev 40 porodov, l. 1880 je padlo na 37, potem pa redno pada vsako leto. Leta 1905 je padlo na 34 od 1000 prebivalcev, a l. 1903 že na 31. Zmanjšanje za 25% v 40 letih. To žalostno dejstvo za Nemce, zakrivajo umetnim potom samo še s tem, da je tam tudi nekoliko manjša umrljivost dece. Ta umrljivost, ki je bila l. 1905 še zelo visoka, namreč 206 od 1000 enoletnih novorojenčkov, je padla lani na komaj 157. Francozom, ki to resno vprašanje vedno zasledujejo se zdi, da je s tem doseglo zmanjševanje umrljivosti.

* **Za smodkami smodnik.** Lansko leto je tobačna uprava avstrijskemu prebivalstvu povišala cene smodk, letos s 1. januarjem pa je skupno vojno ministerstvo povišalo cene smodniku. Nedeljski lovci bodo poslej morali dražje plačevati svoj sport. Tako stane navaden smodnik sedaj 4 K 55 v. (doslej 3 K 92 v.), boljši pa 5 K (doslej 4 K 30 v.) kg. Brezdimni strelni smodnik 7 K 30 v. (doslej 7 K) 1/2 kg, in smodnik št. 8 1 K 16 vin. (doslej 98 v.) 1/4 kg. Splošno znaša povišanje cen pri brezdimnem smodniku 4 1/2, pri črnem pa 15—20 odstotkov.

Mali oglasi.

Odda se zvrčna svetla soba s posebnim vvhodom z opravo ali brez nje takoj ali s 15. januarjem. Ahaclova cesta 5.

Proda se „Slovenska ljudska kavarna“ v ulici Solitar o št. 16, Trst.

O. Bernatovič.

Največja zaloga izgotovljenih oblek. Solidna postrežba. Priznana nizke cene. Ljubljana-Mestni trg.

Več hiš z gostilnami po jako ugodnih cenah. — Natančna pojasnila pri

F. MATELICU

LJUBLJANA — ŠKOFJA ULICA.

Izdajatelj, glavni in odgovorni urednik Milan Plut. Tiska Tiskarna Dolenc (Frankopolj) v Trstu.

Kmetska posojilnica

r. z. z. n. z.

obrestuje hranilne vloge po

Stanje hranilnih vlog: dvajset milijonov.

4 $\frac{1}{0}$ / $\frac{2}{0}$

Popolnoma varno naložen denar.

Ljubljanske okolice

v Ljubljani

brez vsakršnega odbitka.

Rezervni zaklad: nad pol milijona.

M. RAVTAR

delikatesna trgovina in vinarna

Ljubljana — Jurčičev trg št. 3

priporoča svojo veliko zalogo raznih

jestvin, finih namiznih
in desertnih vin, likerjev, ko-
njaka in šampanjca

Export kranjskih klobas.

Slav. društvom posebno nizke cene.
Za veselice dam blago tudi v komisijsko
prodajo.

— Številka telefona 291. —

Priporoča se za vsa v svojo stroko
spadajoča dela

J. ZAMLJEN

čevlarski mojster

v LJUBLJANI

Sodnijska ulica št. 3.

Dobe se tudi izgotovljena obuvala.

Izdeluje prave gorske in telov. čevlje.

40

**klavirjev in
harmonijev**

dvornih tvrdk:

Bösendorfer, Czapka, Heitzmann, Stelzhammer, Stingl in Hörügl

nudim slavnemu občinstvu na vpogled in izbiro. Ker sem izključno edini zastopnik
na Kranjskem zgoraj omenjenih dvornih tvrdk, svarim vsakogar pred nakupom event.
falzifikatov. Vsakdo kupi pri meni za najmanjše obroke (K 18.—) najboljši instrument.

Najcenejša izposojevalnica. — Točna postrežba. — Viole od 5 K naprej. —
Vse glasbeno orodje in muzikalije v velikanski zalogi. — Uglasevanja in popravila
vseh glasbil.

ALFONZ BREZNIK

c. kr. izvedenec in
učitelj „Glasb. Mat.“

Ljubljana — Kongresni trg šte. 15.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. -- Lastna
tovarna ur v Švici. Tovarniška znamka **IKO**

H. SUTTNER, Ljubljana

Mestni trg. - FILIALKA Sv. Petra cesta. - Telefon št. 273

Sprejema zavarovanje člove-
škega življenja po najrazno-
vrstnejših kombinacijah pod
tako ugodnimi pogoji, ko
nobena druga zavarovalnica.

Ves čisti dobiček se razde-
luje zavarovancem; dosedaj
se ga je izplačalo K 2.495.719

„SLAVIJA“

— vzajemno zavarovalna banka v Pragi —

Reserve in fendi K 54,000 000. — Izplačane odškodnine in kapitalije
K 109,356.860-58.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi
slovansko narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici št. 12.

Pisarne so v lastni bančni hiši.

Zavaruje poslopja in premič-
nine proti požarnim škodam
po najnižjih cenah. Zavaruje
proti tatvini, razbitju ogledal
in okenskih plošč.
Škode ocenjuje takoj in naj-
kulantneje. — Uživa najbo-
ljši sloves, koder posluje.

Devoljuje iz čistega dobička
izdatne podpore v narodne
in občnokoristne namene.

Del. glavica
K. 8,000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad
K. 800.000

Stritarjeva ulica šte. 2 (lastna hiša)

Promese za bližnja žrebanja:

Promese kreditnih srečk a K 26.—

Promese srečk za uravnavo Donave a K 16.—

Promese ljubljanskih srečk a K 10.—

Promese zemljiških srečk II. em. a K 6.—

Žrebanje dne 2. januarja 1912

Žrebanje dne 2. januarja 1912

Žrebanje dne 2. januarja 1912

Žrebanje dne 2. januarja 1912

Glavni dobiček K 300.000.—

Glavni dobiček K 120.000.—

Glavni dobiček K 50.000.—

Glavni dobiček K 100.000.—

Vse 4 promese skupaj K 56.—

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih $4\frac{1}{2}\%$.